

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr
10/1984-85 med anledning av landskapsstyrelsens berättelse till Ålands landsting över landskapet Ålands förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1983.

Landstinget har den 9 november 1984 inbegärt lagutskottets yttrande över berättelsen. Utskottet har i ärendet hört lantrådet Folke Woivalin, socialchefen Bengt Linde, landskapsläkaren Birger Sandell, fiskeriintendenten Carl Storå och vatteningenjören Bror Johansson. Utskottet har besökt landskapsarkivet och där hört landskapsarkivarien Bjarne Henriksson. Vidare har utskottet mottagit inbegärt utlåtande av finansutskottet, vilket bifogas till betänkandet. Utskottet får härmed vördsamt anföra följande.

Utskottet har liksom tidigare år vid behandlingen av berättelsen närmare granskat vissa särskilda avsnitt av berättelsen jämte den som bilaga ingående förteckningen över hemställningar från landstinget. Sifferuppgifter har i allmänhet inte detaljgranskats. Utskottet önskar dock påpeka att det fel i uppgifterna över Ålandsdelegationens sammansättning som utskottet fäste avseende vid redan i berättelsen för år 1982, inte korrigerats. Professor Antti Suviranta avgick som medlem i delegationen redan den 1 juni 1982 och till hans efterträdare utnämnde statsrådet från sagda datum professor Bengt Broms.

Utskottet konstaterar ur den i berättelsen ingående översikten över förvaltningen att ökningen av antalet behandlade ärenden fortgår. Fortfarande behandlas huvuddelen av ärendena vid plenisammanträden, medan antalet vid enskild föredragning eller föredragning inför tjänsteman avgjorda ärenden är i stort sett oförändrat. Enligt vad utskottet erfarit har dock systemet med kommissioner, vilka förberedelsevis granskar vissa typer av regelbundet återkommande ärenden, inneburit en väsentlig lättnad av landskapsstyrelsens arbetsbörda. Vidare förbereds inom landskapsstyrelsen ett nytt beslut om delegering av beslutanderätten till lägre nivå, vilket är avsett att i ännu högre grad än hittills avlasta plenisammanträdena från rutinmässiga ärenden. Det är enligt utskottets åsikt väsentligt att landskapsstyrelsens ledamöter bereds tid och möjlighet att i högre grad än hittills ägna sig åt frågor av mera långsiktig eller principiell karaktär, varför en fortgående utveckling av landskapsstyrelsens beslutsprocess är viktig. Till en kommande berättelse efterlyser utskottet en komplettering av redogörelsen över ärendenas behandling med uppgift om totalantalet inkomna ärenden under året, antalet avgjorda ärenden och antalet vid årets slut ännu inte slutbehandlade ärenden.

Som bilaga till berättelsen ingår även landskapsstyrelsens redogörelse till självstyrelsepolitiska nämnden över väsentliga självstyrelsepolitiska frågor för perioden 1.11 1982 - 31.10 1983. Självstyrelsepolitiska nämnden har i sitt yttrande nr 1 /1983-84 över berättelsen bland annat ingående behandlat frimärksfrågan. Utöver vad nämnden anfört vill utskottet för sin del ytterligare understryka betydelsen av att de arbetsplatser som föranleds av frimärksutgivningen för Åland och den därav följande försäljningen i största möjliga utsträckning förläggs till landskapet. Härigenom kunde landskapet tillföras ytterligare ekonomisk nytta av frimärkena.

I slutet av berättelseåret godkändes den omfattande nya lagstiftningen om landskapsstöd och planering inom social- och hälsovården. I berättelsen har det ännu varit för tidigt att utvärdera erfarenheterna av reformen men utskottet har likväl erfarit att reformens inverkan framförallt inom den sociala sektorn varit positiv. Den nya lagstiftningen har stimulerat kommunerna att i högre grad än hittills anordna sociala tjänster av olika slag. Nya socialsekreterarbefattningar har kunnat inrättas genom den möjlighet till landskapsandelar på avlöningen reformen innebär. Inom hälsovårdssektorn har vissa anpassningsproblem yppats, bland annat ifråga om medicinalvården till den del handläggningen och den primära ersättningsskyldigheten överflyttats från landskapsstyrelsen till kommunal nivå. Trots de praktiska problem reformen här till en början medfört, har det nya systemet i stort sett utfallit enligt förväntningarna.

Vad gäller företagshälsovårdens utveckling i landskapet, konstaterar utskottet att verksamheten inte kommit igång helt på det sätt lagstiftningen förutsätter beroende bland annat på personalproblem inom folkhälsoförbundet. Fortsätter verksamhetens utveckling i nuvarande takt, kan det i lagen förutsatta tidsschemat inte uppfyllas. Fortsatta ansträngningar från förbundets sida i samarbete med landskapsstyrelsen blir därför nödvändiga.

Landskapsstyrelsen tillsatte under berättelseåret en arbetsgrupp för att utreda problematiken kring radiotelegrafistutbildningen. Utskottet noterar med tillfredsställelse att landskapsstyrelsen vidtagit åtgärder i syfte att skapa klarhet kring radiotelegrafistyrkets framtida status och för att anpassa utbildningen till kraven inom dagens sjöfartsnäring. Utskottet understryker betydelsen av att landskapsstyrelsen noggrant följer utvecklingen inom branschen och medverkar till åtgärder som syftar till att trygga den för hela landet gemensamma svenskspråkiga radiotelegrafistutbildningen vid Ålands sjöfartsläroverk.

Under år 1983 har riksarkivet beslutat att från landsarkivet i Åbo till landskapsarkivet överföra åländska arkivalier. Beslutet förutsatte att vissa arbeten skulle utföras i

arkivmagasinen, vilket även skett. Utskottet har på plats studerat arkivutrymmena och de utförda åtgärderna och har med tillfredsställelse konstaterat att överflyttningen av nämnda arkivmaterial nu påbörjats.

I berättelsen anförts att svårigheterna för fiskerinäringen under året varit betydande och att landskapets fiskförädlingsindustri kämpar med ekonomiska problem. Utskottet har erhållit en redogörelse för nuläget inom fiskerinäringen i landskapet och erfarit att frågorna för närvarande bereds i en fiskerihushållningskommitté tillsatt av landskapsstyrelsen. Särskilda problem har orsakats av gällande prisstödssystem för strömming genom de variationer som förekommer i de s.k. riktpiserna och genom de eftersläpningar som förekommit i fråga om utbetalningen av prisstödet för fisk. De varierande priserna och osäkerhet om utbetalningen av prisstöd har även påverkat fiskarnas intresse för leveranser till fiskförädlingsindustrin, som därigenom i sin tur drabbats av problem vad gäller råvarutillgången. Andra problem för industrin förorsakas av ojämn tillgång och varierande kvalitet på fisken. En viktig åtgärd för att underlätta fiskets framtid i landskapet är att höja fiskens kvalitet genom att i första hand förbättra fiskhanteringen efter fångsten och hanteringen vid lossningsbryggor och fiskehamnar. Fiskodlingen i landskapet har visat en gynnsam utveckling men viktigt är att följa med hur odlingarna påverkar vattenmiljön.

Utskottet har vidare fått en redogörelse för de olika åtgärder landskapsstyrelsen vidtagit i syfte att förbättra vattenkvaliteten i landskapet. Utskottet förutsätter att landskapsstyrelsens ansträngningar härvidlag fortsätter och att särskild uppmärksamhet även ägnas de problem som är förknippade med råvattentillgången i skärgårdskommunerna och i glesbygden.

Av berättelsen framgår att landskapsstyrelsen den 3 februari 1983 utfärdat ett beslut om problemavfall, i vilket ingår närmare definitioner på vad som är att betrakta som problemavfall i renhållningslagstiftningens bemärkelse. Utskottet anser att en något närmare redogörelse för problemavfallsfrågorna hade kunnat ingå i berättelsen. Utskottet har inhämtat att landskapsstyrelsen och kommunerna i landskapet under 1983 bildat ett bolag med uppgift att lagra och omhänderta problemavfall av olika slag. Avsikten är närmast att bolaget skall uppehålla avfallet och med lämpliga mellanrum vidarebefordra det till den riksomfattande destrueringsanläggningen i Riihimäki. Utskottet noterar med tillfredsställelse de ansträngningar som gjorts för att försöka lösa problemavfallshanteringen i landskapet. En okontrollerad hantering av miljöfarligt avfall kan medföra svåra skador på miljön. I detta nu torde fortfarande betydande mängder problemavfall dels föras i okontrollerat skick till avstjälningsplatserna i landskapet, dels dumpas i naturen helt utanför myndigheternas vetskap och kontroll.

I fråga om oljeavfall har utskottet informerats om att en stor del av det avfall som produceras i landskapet har kunnat tas emot av trafikavdelningens verkstad i Möckelö för förbränning. I avfallsbolagets planer ingår även omhändertagandet av skrotfordon. Genom den skrotningsavgift som uppbärs i samband med registrering av fordon finns redan en fond på vid 1983 års slut 233.125 mark, varifrån medel bör kunna tas i anspråk för verksamheten.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte bringa detta betänkande till landskapsstyrelsens kännedom.

Mariehamn den 17 januari 1985.

På lagutskottets vägnar:

Sune Eriksson
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare.

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordf. Sune Eriksson, v.ordf. Curt Carlsson, ledamöt. Börje Eriksson och J-E. Lindfors samt ersättaren Berg.

ÅLANDS LANDSTING

Mariehamn, den 11.1..... 1985

Nr 13/85.

Till Lagutskottet

från finansutskottet.

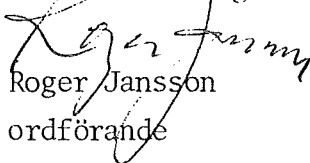
Finansutskottet har mottagit lagutskottets brev av den 27 december. I brevet anhåller lagutskottet om utlåtande av finansutskottet om utskottet har något att anföra med anledning av landskapets bokslut, landskapsrevisorernas berättelse eller landskapsstyrelsens berättelse till Ålands landsting över landskapet Ålands förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1983 ingående avsnitt om finansavdelningens förvaltningsområde.

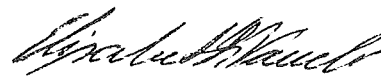
Beträffande landskapsrevisorernas berättelse ber finansutskottet att få hänvisa till sitt betänkande i ärendet.

I betänkandet poängteras särskilt vikten av att det i landskapsstyrelsens förvaltningsberättelse under en särskild rubrik redogörs för de åtgärder som vidtagits med anledning av revisorernas berättelse och landstingets behandling av denna. Revisorerna påpekar i sin berättelse att vissa särskilt stora anslag i bokslutet bör budgeteras och redovisas mer detaljerat. Finansutskottet anser sig för sin del vara nöjda med uppställningen och motiveringen i bokslutet, men däremot bör i själva verksamhetsberättelsen intas en mera noggrann redogörelse för uppföljningen av budgeten och för kostnadsutvecklingen vad gäller särskilt omfattande moment.

I övrigt har finansutskottet intet att anföra.

På finansutskottets vägnar:

Roger Jansson
ordförande

Elisabeth Naucér
sekreterare.

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordf. Roger Jansson, v. ordf. Olof Jansson och ledamoten Lundberg samt ersättaren Lönn.